

План – програма за обучение по безопасност на движението по пътищата в детската градина

I. Основна информация

План – програмата е разработена в изпълнение на План за действие - 2025 година за безопасност на движението по пътищата на Министерство на образованието и науката, Национална стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021- 2030 г. и Секторната стратегия за безопасност за движението по пътищата 2021 -2030 г. и Министерство на образованието и науката, Работна програма за изпълнение на мерки за безопасност на движението по пътищата (БДП) съгласно Оперативен план за действие по безопасност на движението по пътищата за 2025 г. одобрена от Министерски съвет с решение № 296 от 09. май 2025 г.

План – програмата е обект на актуализация в началото на всяка учебна година, както и при необходимост.

Актуализацията е възможна с оглед конкретизиране на мерките на годишна база, както и планиране на нови мерки, за които има обективна причина и необходимост да бъдат включени в Плана за действие, съгласно годишните приоритети и оперативните цели на държавната политика по БДП.

Възпитанието и обучението по БДП са целенасочен, системен и непрекъснат процес за формиране на граждански компетентности и качества на детето и са неделима част от цялостното образование и възпитание на личността. Социализирането на личността е процес на адаптация, индивидуализация и усвояване на социокултурните роли, чрез които детето намира мястото си в обществото. Формирането на защитни механизми при децата за съхраняване и безопасност при движение по пътищата е актуална тема в гражданското общество и важна задача на държавата, образователните институции и семейството. Безопасността на децата – участници в пътното движение е един от най-сложните проблеми на обществото в областта на здравеопазването днес. Той е особено актуален, тъй като е пряко свързан с опазване живота и здравето на децата днес и с подготвянето на знаещи, отговорни, културни и дисциплинирани участници в движението утре.

II. Организация

1. Извършва се от директора на ДГ “Чучулига” и членовете на комисията по БДП със съдействието на длъжностни лица от местните подразделения на МВР, Противопожарна охрана, Червения кръст и др.
2. Подготовката се осъществява от учителите в съответните групи.
3. Педагогическите ситуации и допълнителните форми на обучение с децата са планирани в годишното тематично разпределение на групите. Те се провеждат от учителите, които са преминали курс на обучение по методика на обучението по БДП в детската градина.
4. Обучението по БДП в детската градина се осъществява задължително във всички групи в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

5. В съответствие с Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование образователната подготовка по БДП на децата от предучилищна възраст може да се провежда самостоятелно в образователно направление „Околен свят“ или интегрирано в другите образователни направления и режимни моменти.
6. Оценяването на компетентностите по БДП се осъществява чрез наблюдение, тестове и игри.
7. За реализиране на плана и подготовката на ситуациите по БДП се използва специализирана литература, учебно – методически помагала, макети, материали от местния и централен печат, планове и схеми на населеното място, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.
8. Минималният брой на основните педагогически ситуации за обучението по БДП в детската градина и тяхното времетраене е:

Първа възрастова група	Втора възрастова група	Трета възрастова група	Четвърта възрастова група
ПС – 5 по 10-15мин.	ПС -5 по 10-15мин.	ПС – 6 по 20-30мин.	ПС – 7 по 20-30мин

III. Цели, задачи и очаквани резултати на обучението и възпитанието по безопасност на движението по пътищата в детската градина

Постигане на компетентностите за ориентиране в пътната среда се осъществява в следните глобални области:

- Елементи на пътната среда
- Участници в движението
- Пътни превозни средства
- Пътна сигнализация
- Обезопасителни и защитни средства.

Постигането на компетентностите за спазване на правила за безопасност и култура на поведение на пътя се разгръща в следните направления:

- Правила за движение на пешеходец,
- Правила за движение на велосипед,
- Правила за движение в жилищна зона,
- Правила за поведение на автобусна спирка,
- Опасни и безопасни места за игра,
- Понятие за пътнотранспортно произшествие,
- Сензорна и моторна двигателна активност.

Цели:

Формиране на основни представи на децата от предучилищна възраст за ориентиране в пътната среда с оглед тяхната безопасност, здраве и живот. Изграждане на основни представи и понятия за пътното движение и начални умения за безопасно придвижване като пешеходци, както и развиване на отговорност и самоконтрол при участниците в движението. Целта е децата да усвоят безопасно поведение, да разбират връзките между хората, превозните средства и пътя, за да могат да вземат правилни решения в различни ситуации, свързани с движението.

Задачи:

- Да се развие детската сензорика за различаване на цветове, форми, движение и звукови сигнали.
- Да се изградят умения за ориентиране на децата от предучилищна възраст в достъпни за възрастта им правила от Закона за движение по пътищата.

	Дейност	Отговорник	Срок за реализация
1	Обогатяване на учебно– дидактичната и материалната база за обучение по БДП.	Директор Педагогическите специалисти	Настоящата учебна година
2	Участие на учителите в квалификационни дейности.	Комисия за квалификации	Настоящата учебна година
3	Провеждане на открити ситуации пред родители.	Педагогическите специалисти	Настоящата учебна година
4	Осъществяване контролна дейност на директора във връзка с обучението по БДП.	Директор	Постоянен
5	Отчитане изпълнението на плана за действие за БДП. Задачите заложи в годишния план по БДП за учебната 2024/2025 г. бяха реализирани и отразени в електронните дневници на всички групи.	Педагогическите специалисти	Постоянен
6	Разработване и актуализация на годишен план – програма за БДП.	Комисията по БДП	Постоянен
7	Изпълнение на методически указания на ДАБДП в изпълнение на НСБДП и произтичащите от нея документи.	Педагогическите специалисти	Постоянен
8	Подготовка на децата в областта на БДП, чрез	Педагогическите	Постоянен

	повишаване на информираността за рисковите фактор, свързани с безопасността на движението по пътищата.	специалисти	нен
9	Ограничаване на рисковете от ПТП при осъществяване на организиран превоз на деца, свързан с учебна или извънучебна дейност.	Екипът на детската градина	Постоянен
10	Прилагане на единна комуникационна стратегия по БДП.	Педагогическите специалисти , Комисия по БДП	Постоянен
11	Превенция на рисковете за здравето и живота на децата при взаимодействието им с пътната система, като участници в движението по пътищата. Интегриране на темите по БДП в темите от учебното съдържание.	Педагогическите специалисти	Постоянен
12	Организиране и провеждане на извънкласни инициативи по БДП.	3 и 4 възрастови групи	Постоянен
13	Организиране на обучаващи ситуации и игрови дейности с децата през учебната година	Педагогическите специалисти	Постоянен

- Да се придобият знания и на умения за разпознаване на знакови изображения свързани с пътната обстановка.
- Да различават улично платно, тротоар;
- Да знаят кой къде се движи;
- Да умеят да се ориентират в елементарна пътна ситуация;
- Да се спазват определени правила при движение;
- Да знаят къде е опасно и безопасно да се играе;
- Да умеят да се придвижват самостоятелно на къси разстояния;
- Да правят елементарни констатации на наблюдавана пътна ситуация;
- Да търсят и откриват пътни знаци и сигнали за пешеходците;
- Да изградят култура на поведение на пътя.

Очаквани резултати:

Обогатяване личната култура на участниците в пътното движение формиране на трайни навици за безопасно движение на уличното платно. Работата в рамките на формулираните глобални теми в четирите възрастови групи трябва да доведе до полагане в единство на основите на всички компоненти на функционалната грамотност и съвременната култура на поведение на пътя на децата. От тях се очаква да формират знания и умения за безопасно поведение на пътя, да поставят основите на възпитаване на съвременна транспортна култура, да развият и усъвършенстват сензориката и моториката си.

IV. Дейности за решаване на целите и задачите:

Съвместна дейност с родителската общност и други институции

	Дейност	Отговорник	Срок за реализиране	Очаквани резултати
1.	Провеждане на родителска среща на тема "Да запазим децата на пътя!"	Педагогическите специалисти на всички групи	м. Септември	Ефективно овладяване на правилата за движение по пътищата и превенция на пътнотранспортните произшествия
2.	Ангажиране на родители в оказване на помощ при провеждане на учебни ситуации, състезания, открити моменти и др. по БДП	Педагогическите специалисти на всички групи	Постоянен	
3.	Провеждане на открити моменти, беседи и дискусии с представители на МВР	Директор, Педагогическите специалисти на 3 и 4 възрастови групи	м. Март	
4.	Състезание - викторина – „Правилата зная-безопасно във играя“	Педагогическите специалисти на всички групи	м. Април	

V. Програма за обучение по БДП

Първа възрастова група

С всяка тема от програма следва да се реализират основните идеи за:

- 1) Запознаване на детето със сензорните еталони за звук, цвят, форма.
- 2) Развиване на пространствените представи за най-близката пътна среда.
- 3) Спазване правила при пътуване в автомобил.
- 4) Познаване наименования на превозни средства.
- 5) Развиване на обща представа за детето като участник в движението.

Области на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	Моят дом	Има представа за сградите и пътя пред дома си. Ориентира се по сградите и пътя пред дома.

			Различава кое се движи и кое не се движи на пътя. Определя подвижни и неподвижни елементи. Дом, път, движи се, не се движи.
Пътна среда	Обезопасителни и защитни средства	Пътувам с мама и татко	Знае мястото си в автомобила и назовава предпазни средства, които използват децата. Знае предназначението на предпазните средства при пътуване в автомобил. Разбира, че в превозното средство трябва да се спазват правила. Спазва норми на безопасно поведение, когато пътува в автомобил. Дете-пътник, детско столче, седалка, колан, правила.
Пътна среда	Пътни превозни средства	Моите играчки	Знае наименованията на някои превозни средства и се ориентира в техните части. Разпознава игрови средства и ги използва по предназначение. *Камионче, моторче, влакче, количка.
Пътна среда	Пътна сигнализация	Разпознавам звук и цвят	Формира сензорни усещания и възприятия за звук и цвят. Вслушва се в различни звукове и ги определя по сила. Разпознава цветовете на светофара - червен, жълт и зелен цвят. *Силен и слаб звук, звук на кола, цветове - червено, жълто и зелено.
Пътна среда	Участници в движението	Пътувам с мама и татко на разходка	Придвижва се за ръка с възрастните, когато се разхожда по улицата. Определя разстоянието до възрастния - близо и далече. Разпознава участници в движението. Да се научат къде и как се движат по улицата.

Втора възрастова група

С всяка тема от учебната програма следва да се реализират основните идеи за:

- 1) Разпознаване основните елементи на улицата.
- 2) Съобразяване местата за игра съобразно безопасността.
- 3) Спазване правила при пресичане на улично платно със и без светофарна уредба.

- 4) Познаване пътни знаци с основни превозни средства.
- 5) Разпознаване хоризонтална маркировка тип „Зебра“.
- 6) Спазване правила при пресичане на пешеходна пътека.

Области на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	Нашата улица	Изброява основни елементи на улицата. Знае къде се движат пешеходците, къде превозните средства. Знае улица и нейните съставни елементи. Разбира къде се движат хората и къде превозните средства. *Улица, тротоар, бордюр, платно, пешеходна пътека тип „Зебра“
Правила и култура на поведение на пътя	Опасни и безопасни места за игра	Къде играят децата?	Знае къде не може да играе - на уличното платно, край паркирали коли в близост до бордюра. Познава правила за безопасна игра с ролери, тротинетка, триколка. Знае къде е опасно да играе на улицата и защо. *Опасност, безопасност, придвижване между паркирали коли, ролер, тротинетка, триколка
Правила и култура на поведение на пътя	Правила за движение в жилищна зона	Пресичам безопасно	Знае правилата за пресичане на улицата без светофарна уредба. Предвижда опасностите при пресичане на улица. Спазва правила при пресичане на улица със и без светофарна уредба. * Пресичане на улично платно без светофарна уредба, сблъсък.
Правила и култура на поведение на пътя	Пътна сигнализация	Светофар-другар	Знае значението на светофара като помощник в движението. Разпознава сигналите на светофара и спазва правилата за пресичане. * Светофар, пресичане на улично платно със светофарна уредба.
Правила и култура на поведение на пътя	Основни правила за движение на велосипед	Моят велосипед	Знае и изброява частите на детски велосипед и знае за какво служат. Знае как да потегля, да спира, да паркира и да регулира темпото на велосипеда с помощни колела. Знае защитните, обезопасителни средства за велосипед. Кара с умерено темпо и пази равновесие при потегляне, движение напред и спиране с велосипед. *Велосипед с помощни колела,

			звънец, детска каска, спирачки, потегляне, спиране, движение напред, каране в права посока.
--	--	--	---

Трета възрастова група

С всяка тема от учебната програма следва да се реализират основните идеи за:

1. Ориентиране в пътната среда и маркировката на квартала.
2. Разпознаване на пътните знаци от различните видове и светлинните средства.
3. Спазване на основни правила за пешеходци и развитие на навици за културно поведение.
4. Разпознаване на частите на велосипеда, пътните знаци и правилата за велосипедисти.
5. Определяне на видовете превозни средства по суша, въздух и вода.

Области на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	Кварталът в който живея	Може да определя пространственото разположение на елементите в квартала. Прави разлика между еднопосочно и двупосочно пътно платно. Ориентира се в елементите на по-широко пространство - сгради, видове пътни платна, пешеходна пътека при двупосочно движение. Еднопосочно и двупосочно пътно платно, ляво-дясно, пешеходна пътека. Пътни знаци - М 8.2, пресичане на двупосочно пътно платно.
Пътна среда	Пътни знаци	Познавам ли пътните знаци	Познава характерни особености на указателните знаци, като се ориентират в тяхната форма и цвят. Знае как се преминава под подлез. Осмисля ролята на пътните знаци за пешеходеца и съобразява поведението си спрямо тях. Предупредителни и указателни пътни знаци А18- „Пешеходна пътека“, А 19 - “Деца”
Пътна среда	Пътни превозни средства	Могат ли хората без превозни средства	Има представа за превозни средства по суша, въздух и вода и ги сравнява. Може най-общо да определи причините за удар между тях. Превозни средства по суша, въздух и вода - каруца, автомобил,

			камион, автобус, влак, кораб, самолет. *Превозни средства със специален режим на работа - пожарна, полицейска кола. Удар.
Правила и култура на поведение на пътя	Правила на движение на пешеходец	за какъв малкия пешеходец	Изброява правилата, които трябва да спазва пешеходец. Да познава правилата за пресичане на двупосочно платно. Наблюдава и съобразява светлинни сигнали. *Пресичане на двупосочно платно с възрастен, светлинни сигнали
Правила и култура на поведение на пътя	Правила на движение на велосипед	за какъв малкия велосипедист	Изброява правила, които трябва да спазва велосипедиста. Знае при какви случаи е водач, в какви пешеходец и защо трябва да носи светлоотразителна жилетка. Регулира поведението си при сигнал. *Пешеходец с велосипед, светлоотразителна жилетка, каране в права посока, каране с умерено темпо, паркиране.
Правила и култура на поведение на пътя	и Опасни и безопасни места за игра	и На площадката по БДП	Познава правилата за пресичане на двупосочно движение. Пресича двупосочно улично платно с помощ. * Двупосочно движение.

Четвърта възрастова група

С всяка тема от учебната програма следва да се реализират основните идеи за:

- 1) Ориентиране в пътната среда и маркировката в града.
- 2) Развиване на знанията и уменията на пешеходец при пресичане на кръстовище със и без светофарна уредба, и при наличие на регулировчик.
- 3) Формиране на знания и умения като участник - пътник в градския транспорт.
- 4) Постигане на знания и умения като участник - велосипедист.
- 5) Усъвършенстване на сензомоторни умения за защитеност.

Области на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	Градът, в който живея	Спазва правила на поведение и има културни навици при движение в родното място. Детето да познава и описва забележителности на родното място. Знае начини на придвижване по булевард,

			пресичане, преминаване под подлез или надлез. *Булевард, кръстовище, пътен знак Е 21- "Подлез "
Правила и култура на поведение	Правила движение пешеходец	за на Пътници на пешеходци	и Познава основните обществени правила и норми за пресичане на кръстовище. Познава сигнали подавани от регулировчик- забранено, разрешено преминаването. Осъзнава опасността от неправилни действия при пресичане на кръстовище. Съобразява поведението си спрямо указанията на регулировчика. *Пресичане на кръстовище със и без светофарна уредба, пресичане на кръстовище при наличие на регулировчик.
Правила и култура на поведение на пътя	Правила поведение автобусна спирка	на на Пътувам на автобус	с Демонстрира адекватно културно и социално присъствие на спирката и в автобуса. Притежава културни и социални навици за лична и колективна безопасност, когато пътува в автобус. *Правила на поведение като чакащ автобус и като пътник в превозното средство.
Правила и култура на поведение на пътя	Правила движение жилищна зона	за в детската градина	Моят път до Има практически план за безопасно придвижване. Изявява готовност за спазване на правила за придвижване. Познава безопасния маршрут до детската градина. *Придвижване с възрастен, безопасен път.
Пътна среда	Пътни превозни средства	Изправност на велосипеда	на Разпознава основните части на велосипеда и техните функции. Знае значението на безопасност и изправност на велосипед. Разбира личната безопасност във връзка с изправността на велосипеда. Велосипед без помощни колела, дете- велосипедист, устройство за излъчване на бала или жълта светлина отпред и светлоотразител отзад.

Пътна среда	Пътни знаци	Кои знаци познава велосипедиста	Знае как да регулира поведението, съобразно знаците. Познава пътни знаци за велосипедисти. *Предупредителни знаци за опасност - А20, забранителни знаци - Б9
Правила и култура на поведение на пътя	Основни правила за движение на велосипед	На площадката за велосипедисти	Демонстрира готовност за спазване на правила и регулиране на поведението. Спазва предписанията на пътните знаци и правила при игра с велосипед. *Велопъттека, завой наляво, завой на дясно, змейка.

VI. Годишно разпределение на темите по БДП

Група	ОН	Седмица	Тема
Първа група	КТ	20	“Мотор“-Добива представа за превозни средства и изброява основни части. Възпроизвежда по указание последователни действия за създаване на модел.
	ИИ	23	“Светофар“-Запознава се със светофара като помощник в движението. Създава образ от различни по форма и големина части.
	ОС	23	“Разпознавам звук и цвят-светофар“- Различава цветовете на светофара – червен, жълт, зелен. Различава звуци, характерни за уличното движение, и ги определя по сила.
	ОС	29	“С мама и татко на разходка“-Разпознава участници в движението. Научава къде и как се движи за ръка с възрастните, когато е на разходка. Определя разстояние до възрастния – близо, далече.
	ОС	32	“Пътувам с мама и татко“-Знае мястото си в автомобила и назовава предпазните средства, които използват децата. Спазва нормите за безопасно поведение когато пътува в автомобил.

			Практически упражнения и игри по БДП на открито „Отивам безопасно до Детската градина“ – тематични игри в различните възрастови групи.
Втора група	ОС	11	“Къде играят децата”-Знае къде не може да се играе – на уличното платно, край паркирали коли, в близост до бордюра. Познава правила за безопасна игра с ролери, тротинетка, триколка.
	ОС	14	“Пресичам безопасно”-Знае правила за пресичане на улицата със или без светофарна уредба. Предвижда опасностите при пресичане на улицата. Знае правилата за пътуване в автомобил, като използва детско столче.
	ОС	21	„Нашата улица”-Може да изброи основните елементи на улицата. Знае къде се движат пешеходците и къде – превозните средства.
	ОС	23	“Светофар -другар”Разпознава сигналите на светофара. Спазва правила за пресичане на улицата.
	ОС	32	“Моят велосипед”-Знае частите на велосипеда, защитните и обезопасителни средства. Знае как да потегля, да спира, да паркира и да регулира темпото на велосипед на помощни колела.
			Практически упражнения и игри по БДП на открито „Отивам безопасно до Детската градина“ – тематични игри в различните възрастови групи.
Първа и втора смесена група	КТ	5	“Цветове на светофара” - апликация
	БЕЛ	22	“Светофар -другар”Разпознава сигналите на светофара. Спазва правила за пресичане на улицата.
	ОС	32	„Къде играят децата”
	ОС	34	“Моят велосипед”-Знае частите на велосипеда, защитните и обезопасителни средства. Знае как да потегля, да спира, да паркира и да регулира темпото на велосипед на помощни колела.
			Практически упражнения и игри по БДП на открито „Отивам безопасно до Детската градина“ – тематични игри в различните възрастови групи.
Трета група	ОС	7	“Внимание, улица!”
	КТ	10	“Превозни средства”

	ОС	19	“Ако се загубя”
	ОС	22	„Чисто и безопасно“
	ОС	23	“По въздух, вода и суша”
	ИИ	33	Организиране на изложба детски рисунки по БДП в двора на ДГ / открито/ „Аз се движа безопасно“ „Моята улица, „Кръстовище“
Трета и четвърта смесена група	ОС	7	„Моят път до детската градина“
	КТ	11	“Превозни средства”
	ОС	19	“Ако се загубя”
	ОС	22	“В автобуса, с влака или със самолет”
	КТ	25	“Самолет”
	ОС	34	“Викторина” - “Правилата зная, безопасно във играя”
Четвърта група	ОС	7	“Моят квартал”
	ОС	11	“Ако срещна непознат”
	ОС	19	Телефон “112”
	ОС	22	“Пресичам безопасно”
	КТ	25	“Самолет”
	ОС	34	“Викторина” - “Правилата зная, безопасно във играя””

VII. Методически указания за прилагане на учебната програма

Възможно е развиване на интегративни връзки с направленията: български език, математика, ориентиране в социалния свят, ориентиране в природата, изкуства и физическа култура.

За да е ефектен възпитателно-образователният процес по БДП в детската градина, трябва да се реализира на богата нагледно–практическа основа, даваща възможност на децата да се включат в различни видове дейности: учебна, игрова, трудова. При неговото реализиране учителят дава място на обучението по БДП както в различните ситуации, така също в различните видове игри, разходки и наблюдения. Учителят трябва да използва индивидуалната и груповата дейност на децата.

Целите на възпитанието и обучението по БДП в детската градина е започване на формиране на начални представи на децата и умения за ориентиране в пътната среда. Необходимо е конкретизирането на тези цели за всяка група, въз основа на възрастовите особености на децата.

Съдържанието на възпитанието и обучението по БДП трябва да съответства на средата, в която децата живеят, и да бъде предимно графично-илюстративно (табла, рисунки, филмчета и др.).

При възпитанието и обучението по БДП трябва да се използват активно-действени методи и организационни форми (беседи, игри, етюди, конструиране, моделиране, представления, разходки, наблюдения и др.). Средствата за възпитанието и обучението по БДП трябва да са в контекста на среда в детската градина.